

IV. З ДІЯЛЬНОСТІ УШТ

Шекспірівський фестиваль у Сан-Дієго, 1956

(Уривки з подорожнього щоденника)

Бальбоа парк у Сан-Дієго... Парк імени Васко Нунез де Бальбоа, що 1513 р. відкрив Тихий океан. Того самого Бальбоа, що його Джон Кітс оспівав у сонеті «Читаючи Гомера...» під іменем Кортеса.

Уздовж вулиці Лаврової, через довгий і високий міст, лопочуть незчисленні прапори різних експедицій, урядів і країн, що якоюсь мірою пов'язані з цим краєм еспанської культури, поряд сусідньої Мексики. Цього літа тут – свято, що триває від червня до вересня. Сьомий Шекспірівський Фестиваль року 1956-го.

У парку стоїть несподіване диво для любителів Шекспіра – театр Глоб, збудований 1937 р. за плянами відомого шекспірознавця Т. В. Стівенса. Це точна копія англійського театру, де грав славний актор Richard Burbage (1567 - 1619), сучасник великого Шекспіра. Справжній мальовничий фрагмент старого Лондону!

Вечір... На площі біля театру, покритій зеленим травником, з'являється вістун і проголошує, що Її Ясновельможність Королева Єлисавета наближається зі своїм оточенням. Незабаром появляється й сама королева в оточенні вірних слуг. Присутні шанобливо вклоняються. Мій семирічний син Богдан з несподіванки аж ахнув. Шепоче: «Чи це справжня, татку?» Так, відповідаю, справжня королева. Тут немає нічого штучного. Навіть театральну площу, поруч старовинної церкви, освітлюють середньовічні смолоскипи.

Голосом, сповненим гордого маєстату, Її Ясновельможність Королева Єлисавета запрошує присутніх до театру. Майбутні глядачі вдруге шанобливо вклоняються. Королева з оточенням відходить. На якийсь час віддаляється казковий світ старої Англії, щоб за півгодини з'явитися на сцені – в напруженій дії.

Ми всередині театру. Віє старовиною від дерева, що має колір давнини – тьмавий, брунатноподібний колір.

Ставлять «Сон літньої ночі». У час відстояної тиші, коли німіє зала, доносяться рики тропічних звірів із недалекого зоопарку, що розташований на іншому краю цього ж парку. Немов природня звукова декорація. Не зчулися, як настала й північ. Мати пригортає Богданка, що вперше прийшов до театру для дорослих. Дуже стомився? Де там! Збуджений синок засипає градом запитань.

Чому був смугастий костюм у Пака, збиточного ельфа, що шукав магічну квітку? Чому... Тим «чому» немає кінця. Чарівний світ розворушив уяву хлопця. А батько не має часу на відповіді, вриваючись у неспокійний потік авт.

Наступного вечора ставили п'єсу «Король Ричард II». Ще більший успіх! Театр, повний туристів і жвавих сан-діежан, гримить від оплесків. Старий європейський світ, перенесений у Каліфорнію на берег Тихого океану, ніби оновився. Дивлюся на програму. Рясніє від еспансько-мексиканських прізвищ виконавців. Це все місцеві напіваматори, напівпрофесіонали та справжні митці. Виконання напрочуд добре, бо всі актори пройшли добру школу під керівництвом фахових режисерів. Пізніше я довідався, що на кожну роль звичайно готують двох-трьох виконавців. Найталановитіший і наймайстерніший актор потрапляє в програму. Дублер «мотає на вус» усі таємниці свого переможного конкурента. Наступного разу переможець може бути переможений ним же, дублером. Звичайно, після довгих і впертих репетицій.

Третього дня йшла п'єса Volpone Бена Джонсона, сучасника Шекспіра, але мене вже звала дорога до Тихуани в Мексиці. З почуттям глибокого вдоволення я залишав Сан-Дієго, теперішню резиденцію нашого Григорія Китастого, місто мореплавця Кабрилло, якому на береговій косі височить пам'ятник, що ніби вітає це схрещення трьох культур: англо-сакської, медитеранської та американської. Шекспір знайшов у Сан-Дієго гостинне прийняття й шляхетне визнання.

Яр Славутич

Стратфордські фестивалі в Канаді

У канадському місті Стратфорді в Онтаріо з 1953 року відбуваються щорічні фестивалі, підчас яких у спеціально збудованому театрі (на 2,260 місць) ставлять п'єси Шекспіра, його сучасників та інших драматургів. Театр постійно zatrudнює 130 працівників протягом усього року, а підчас вистав кількість їх сягає 900 осіб. Фестивалі частково спонзорує федеральна Канадська Рада, однак усі видатки покриваються з продажу квитків і пожертв прихильників творчості англійського барда. Одного літа українські шекспірівці, після чергової сесії УШТ, що відбулася у Гвельфському університеті, відвідали Стратфорд і побували там на кількох виставах.